

Оксана Коротюк

кандидат юридичних наук,
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ,
докторант кафедри кримінального права та кримінології,
приватний нотаріус Київського міського нотаріального округу
Україна, Київ
ovk@korotyuk.com
ORCID ID: 0000-0003-0081-3901

ОСОБЛИВОСТІ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ СКЛАДОВІ ПОНЯТТЯ «ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ» ТА «ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ»

Анотація. Стаття присвячена розкриттю змісту понять «інтелектуальна власність» та «право інтелектуальної власності», а також питанню щодо можливості використання їх як рівнозначних. Автором розглянуто особливості широкого розуміння поняття інтелектуальної власності, в якому воно розкривається як складний комплекс суспільних відносин, що виникають на всіх рівнях суспільного життя. При такому підході інтелектуальні відносини є лише одним з різновидів відносин інтелектуальної власності, сукупність яких підлягає правовому регулюванню лише частково. Враховуючи вищевикладене, різниця між значеннями понять "інтелектуальна власність" (у розумінні цього поняття як суспільних відносин) і "право інтелектуальної власності" відображається в змісті структурних елементів відносин, які позначають ці поняття: 1) суб'єкти права інтелектуальної власності визначаються на підставі відповідності певним правовим вимогам щодо правосуб'єктності, а також набуття суб'єктивних юридичних прав і обов'язків, що надаються їм правовими нормами (шляхом використання своєї правосуб'єктності); суб'єкти інтелектуальної власності стають учасниками суспільних відносин різних рівнів, у тому числі тих, що перебувають поза межами правового регулювання. Такі взаємодії можуть бути пов'язані із реалізацією творчих здібностей людини, її духовною діяльністю тощо; 2) В основі розуміння поняття «об'єкт права інтелектуальної власності» закладено зміст права інтелектуальної власності як сукупності особистих немайнових та майнових прав. Визначальним аспектом правової охорони виступають саме права на створений об'єкт права інтелектуальної власності. У той же час, об'єкт інтелектуальної власності представляє собою цінність (у широкому соціально-філософському розумінні), яка задовольняє соціальні, економічні, культурні, духовні та інші потреби і інтереси людей. У такому значенні об'єкт за своєю природою є благом для людини, спрямованим на утвердження її в бутті, реалізації її творчих можливостей. 3) Соціальні зв'язки між суб'єктами інтелектуально-правових відносин виявляються через кореспондуючі один одному права і обов'язки правомочної та правозобов'язаної сторони; у відносинах інтелектуальної власності соціальні зв'язки проявляються як взаємодія між людьми у різних сферах суспільного життя, заснована на відповідних соціальних статусах і ролях (у межах яких індивіди здійснюють творчу діяльність, реалізують свої духовні і культурні потреби тощо). Встановлено, що поняття «інтелектуальна власність» та «право інтелектуальної власності» використовуються в законодавстві в одному сенсі і можуть позначати як об'єкти права інтелектуальної власності, так і права на такі об'єкти.

Ключові слова: інтелектуальна власність, право інтелектуальної власності, відносини інтелектуальної власності, суспільні відносини, правовідносини

Формул: 0, рис.: 0, табл.: 0, бібл.: 65

JEL Classification: K11, K14, O34

Oksana Korotiuk

PhD (Law),

Dnipropetrovsk State University Interior,

doctoral student of the Department of Criminal Law and Criminology,

Notary public of Kyiv City Notary District

Ukraine, Kyiv

ovk@korotyuk.com

ORCID ID: 0000-0003-0081-3901

**FEATURES AND SOCIO-ECONOMIC COMPONENTS OF THE CONCEPTS "INTELLECTUAL PROPERTY"
AND "RIGHT OF INTELLECTUAL PROPERTY"**

Abstract. The article is devoted to the content of the concepts "intellectual property" and "right of intellectual property", as well as to the possibility to use them as equivalent concepts. The author considers the features of a broad understanding of the intellectual property concept, in which it is revealed as a complex set of social relations arising at all levels of public life. According to this approach intellectual relations are only one type of the varieties of intellectual property relations, the totality of which only occasionally acts as the subject of legal regulation. Taking into account the above facts, the difference between the meaning of the concepts "intellectual property" (in the sense of this concept as a social relation) and "intellectual property right" is reflected in the content of the structural elements of the relations that denote these concepts: 1) Subjects of intellectual property rights are determined on the basis of compliance with certain legal requirements regarding legal personality, as well as the acquisition of subjective legal rights and obligations, which are provided to them by legal norms (by using their legal personality); the subjects of intellectual property become participants of social relations of different levels, including those, which are outside the legal regulation. Such interactions may be related to realization of creative abilities of a person, mental activity, etc.; 2) In the centre of understanding of the concept "object of intellectual property rights" is the content of intellectual property rights as a totality of personal non-property and property rights. The defining aspect of legal protection is the right to the created object of intellectual property rights. At the same time the object of intellectual property is a value in socio-philosophical sense that satisfies the social, economic, cultural, mental and other needs and interests of people. In this sense, an object by its nature is a blessing for a person; 3) Social connections between the subjects of intellectual relations are revealed through corresponding rights and obligations of the participants of these relations; in the relations of intellectual property social relations manifest themselves as interaction between people in different spheres of social life, based on the corresponding social statuses and roles, in which individuals carry out creative activity, realize their mental and cultural needs, etc. Understanding the concept "intellectual property" as identical with the concept "intellectual property right" is based on a normative approach. This approach shows that the concepts of "intellectual property" and "intellectual property right" have the same sense in the legislation and can denote both objects of intellectual property right and rights to such objects.

Keywords: intellectual property, intellectual property right, intellectual property relations, public relations, legal relations

Formulas: 0, fig.: 0, tabl.: 0, bibl.: 88

JEL Classification: K11, K14, O34

Вступ. Фундаментальні засади правового регулювання інтелектуальної власності наведено у Конституції України (ст. 54) [Конституція України 1996]. В літературі вірно відзначено про те, що саме захист прав інтелектуальної власності «є загальносуспільним інтересом, що гармонує з приватним інтересом захисту інтелектуальної власності творців, їхніх авторських прав та інших моральних та

матеріальних інтересів» [Конституція України. Науково-практичний коментар 2012]. Правова охорона об'єктів права інтелектуальної власності ґрунтується на положеннях ст. 27 Загальної декларації прав людини [Загальна декларація прав людини 1948], відповідно до якої кожна людина має право на захист її моральних і матеріальних інтересів, що є результатом наукових, літературних або художніх праць, автором яких вона є, і, крім того, являє собою одне із стратегічних завдань на шляху становлення України як інноваційної, високотехнологічної держави.

Аналіз досліджень і постановка завдання. Правова охорона об'єктів права інтелектуальної власності пов'язана із розумінням поняття «інтелектуальна власність». У науці важливі аспекти щодо змісту і ознак даного поняття були розкриті у роботах Амеліної О. Ю. [Амелина 2009], Ахметова А. А. [Ахметов 2013], Близнеця І. А. [Близнец 1997; Близнец 2003], Довгань Г. В. [Довгань 2008], Дозорцева В. А. [Дозорцев 1996], Еннана Р. Є. [Право інтелектуальної власності: навчальний посібник 2016], [Karbownik, Dźwigoł, Wodarski 2012], Потоцького М. Ю. [Потоцький 2009], Шишки Р. Б. [Шишка 2004], Хала Б. [Hall, B., Helmers, Rogers, Sena 2014], Марті Ф. [Marty, Pillot 2012], Саха Ц. [Saha, Bhattacharya 2011], Джоу Х. [Zhou, Sandner, Martinelli, Block 2016] та інших. Зокрема, ці питання розглядаються у контексті управління підприємством для вирішення стратегічних завдань [Dźwigoł 2013, Dźwigoł 2014, Dźwigoł 2015a, Dźwigoł 2015b, Dźwigoł 2016, Dźwigoł 2018]. Не зважаючи на це, наразі, у науці немає єдиного розуміння змісту поняття «інтелектуальна власність». В окремих випадках воно розглядається як тотожне з поняттям «право інтелектуальної власності», в інших – як більш широке за змістом поняття. З урахуванням вищенаведеного, метою даної статті є визначення сутності понять «право інтелектуальної власності» і «інтелектуальна власність» та вирішення питання щодо можливості їх використання як тотожних.

Результати дослідження. В літературі поняття «інтелектуальна власність» розглядається у таких значеннях: 1) як складний комплекс суспільних відносин (економічного, правового, соціального, духовного та іншого змісту), тобто у якості більш загального поняття по відношенню до поняття «право інтелектуальної власності»; 2) як поняття, що є рівнозначним за змістом із поняттям «право інтелектуальної власності».

Розуміння інтелектуальної власності як більш широкого за змістом поняття показує це поняття як суспільні відносини різного змісту, що виникають на всіх рівнях суспільного життя. Виходячи із загального визначення суспільних відносин як об'єктивної та стійкої структури суспільних зв'язків, яка формується (складається і змінюється) у відповідності до видів і предметів людської діяльності та проявляється, передусім, як масові інтереси людей, можна дійти висновку, що в основі виникнення, існування і розвитку відносин інтелектуальної власності лежать три соціальні фактори: 1) суспільні відносини виступають як відповідний продукт, результат діяльності людей і, одночасно, є передумовою такої діяльності; 2) суспільні відносини виникають відносно певного предмета – результату людської діяльності (продукти матеріальної чи духовної праці, результати історичної або прижиттєвої діяльності людей); 3) в основі суспільних відносин лежать потреби, інтереси суспільства [Общественные отношения. Вопросы общей теории 1981]. Ці суспільні відносини (які мають фінансово-економічний, соціальний, морально-етичний характер і відображають поєднання приватного інтересу з суспільним, національно-культурним і державним інтересом) виникають при появі (створенні) результатів інтелектуальної діяльності [Близнец 1997] або інших об'єктів.

Відносини інтелектуальної власності виявляються у всіх сферах суспільного життя, а саме:

1. У соціальній сфері відносини інтелектуальної власності можуть існувати на рівні усіх соціальних інститутів (інститут сім'ї та шлюбу, економічний інститут (виробництво), політичні (державні) інститути, духовний інститут (який включає в себе науку, релігію, освіту і культуру)), що виявляється у конкретній соціальній взаємодії між суб'єктами відносин як носіїв відповідних соціальних статусів (яка відбувається, зокрема, у формі обміну інформацією) [Добренев, Кравченко

- 2004]. У такому широкому (соціально-філософському) значенні інтелектуальна власність є особливою формою суспільних відносин, що виникають з приводу володіння, користування, розпорядження об'єктом, котрий містить унікальну інформаційну структуру [Стовпець 2016];
2. В економічній сфері відносини інтелектуальної власності набувають матеріально-економічного змісту і, переважно, проявляються у конкретних процесах людської діяльності (праці) щодо створення і подальшого використання відповідних об'єктів як товару. Такі відносини утворюються між членами суспільства з приводу присвоєння – відчуження немайнових результатів інтелектуальної праці [Амелина 2009]. Економічний зміст розглядуваного поняття ґрунтується на взаємовідношенні таких категорій як «затрати» і «вигоди» [Ахметов 2013], а розроблення його в економічній науці, переважно, спрямоване на збалансування економічних відносин з точки зору справедливого і узгодженого поєднання втрат (пов'язаних з введенням відповідного об'єкта в обіг та його використанням) з перевагами (які отримуються після введення об'єкта в обіг і у процесі його використання). З огляду на це, в літературі наголошується на тому, що саме економія витрат є основною функцією інституту інтелектуальної власності [Ахметов 2013];
 3. У політичній (державній) сфері відносини інтелектуальної власності відображають поєднання суспільного (приватного) і державного (публічного) інтересу. Їх виникнення пов'язується із створенням результату інтелектуальної, творчої діяльності або іншого об'єкта, який має об'єктивну (матеріальну) форму і у якому втілюється нове знання. Водночас, цінність результату інтелектуальної діяльності індивіда (людини) для суспільства (людства) визначається, не виходячи з його призначення і достоїнства, а в силу вже самого факту створення чого-небудь оригінального, такого, що відрізняється від знання, що існувало раніше, тобто потенційно корисного. У момент створення це знання може не вважатися необхідним для існування людства (суспільства), але в перспективі може стати об'єктом культурного, технічного, освітнього чи іншого процесу, послужити підставою для отримання нового знання [Верхолетов 2005]. Тобто відносини інтелектуальної власності завжди виникають у зв'язку із створенням конкретних суспільних благ (цінностей), які характеризуються суспільною корисністю як для суспільства, так і для держави, а, отже, об'єднують в собі приватний і публічний інтерес;
 4. У духовній сфері відносини інтелектуальної власності стосуються матеріальної і нематеріальної культури, сфери мистецтва, науки, освіти і релігії [Добреньков, Кравченко 2004]. Водночас, більшість продуктів духовної, творчої діяльності отримують суспільне визнання, а згодом стають об'єктивними, суспільними благами і навіть набувають певну економічну, матеріальну цінність [Право інтелектуальної власності 2016].

Структура інтелектуальної власності як суспільних відносин визначається за різними підставами, а саме:

1. Інтелектуальна власність як суспільні відносини існує у формі сукупності відносин, що охоплюють різні рівні життєдіяльності людини і сфери суспільного життя, а саме: соціальні, економічні, правові, політичні, духовні відносини. У цьому значенні комплекс відносин інтелектуальної власності включає в себе дві великі групи (класи) відносин: матеріальні (до яких входять технологічні та економічні) відносини; ідеологічні (які включають політичні, правові, моральні, естетичні, релігійні) відносини [Общественные отношения. Вопросы общей теории 1981];
2. Структура інтелектуальної власності відповідає загальноновизнаній структурі суспільних відносин, у межах якої виділяються такі компоненти як суб'єкти, предмет (об'єкт) і соціальні зв'язки. У такому розумінні характеристика поняття інтелектуальної власності має відобразити наступне: види і зміст діяльності, що призводить до створення об'єкта інтелектуальної власності; характеристику суб'єктів суспільних відносин; зміст підсумку (результату) людської діяльності

(предмета (об'єкта) суспільних відносин) як такого, що включає ознаку новизни, оригінальності і є невідомим раніше об'єктом [Близнец 2003]; потреби та інтереси, для задоволення яких здійснюється відповідна взаємодія між суб'єктами; характер соціальних (структурно-функціональних) зв'язків між суб'єктами і характеристику цих зв'язків у вузькому значенні (на рівні міжособистісних відносин) або у широкому значенні (на рівні комплексної взаємодії між соціальними групами, спільнотами, товариствами тощо) [Общественные отношения. Вопросы общей теории 1981];

3. Інтелектуальна власність як сукупність інститутів представляє собою соціальні механізми взаємодії створювачів і споживачів благ (продуктів інтелектуального і матеріального вжитку), що функціонують у різних сферах життєдіяльності людини. У такому розумінні це поняття відображається з точки зору традиційних концепцій авторського і патентного права (у рамках ринку); як внутрішньоорганізаційні відносини авторів та роботодавців; у межах державно-адміністративного та науково-професійного інститутів (поза межами ринку) [Антонюк 2003].

Зазначений підхід до розуміння інтелектуальної власності показує її як комплексне багатогалузеве і абстрактне явище, що стосується різних сфер суспільного життя і є об'єктом регулювання різних видів соціальних норм: моральних, правових, корпоративних, релігійних, звичаїв, традицій [Бошно 2011] тощо. Таке розуміння поняття «інтелектуальна власність» має засновуватися на результатах його комплексного вивчення і не може бути прирівняним виключно до правових значень, оскільки є категорією не тільки юридичного, але й економічного, духовного, культурного та ін. виміру. З урахуванням цього, інтелектуальні правовідносини виступають лише одним із різновидів відносин інтелектуальної власності, сукупність яких підлягає правовому регулюванню лише частково.

Враховуючи вищенаведене, різниця значень понять «інтелектуальна власність» (у розумінні цього поняття як суспільних відносин) та «право інтелектуальної власності» відображається у змісті структурних елементів відносин, які позначають ці поняття, а саме: 1) Суб'єкти права інтелектуальної власності визначаються на підставі відповідності певним правовим вимогам щодо правосуб'єктності, а також набуття суб'єктивних юридичних прав і обов'язків, що надаються їм правовими нормами (шляхом використання своєї правосуб'єктності) [Скакун 2001]; суб'єкти інтелектуальної власності стають учасниками суспільних відносин різних рівнів, у тому числі тих, що перебувають поза межами правового регулювання. Такі взаємодії можуть бути пов'язані із реалізацією творчих здібностей людини, її духовною діяльністю тощо; 2) В основі розуміння поняття «об'єкт права інтелектуальної власності» закладено зміст права інтелектуальної власності як сукупності особистих немайнових та майнових прав. Визначальним аспектом правової охорони виступають саме права на створений об'єкт права інтелектуальної власності. Враховуючи це, для правового врегулювання важливим виявляється як сам факт створення певного об'єкта (як результату людської діяльності), так і факт виникнення немайнових та майнових прав на створений об'єкт (як такий, що відповідає критеріям охороноздатності і визначеним законом вимогам). У той же час, об'єкт інтелектуальної власності представляє собою цінність (у широкому соціально-філософському розумінні), яка задовольняє соціальні, економічні, культурні, духовні та інші потреби і інтереси людей. У такому значенні об'єкт за своєю природою є благом для людини, спрямованим на утвердження її в бутті, реалізації її творчих можливостей [Причепій 2009]. 3) Соціальні зв'язки між суб'єктами інтелектуально-правових відносин виявляються через кореспондуючі один одному права і обов'язки правомочної та правозобов'язаної сторони [Скакун 2001]; у відносинах інтелектуальної власності соціальні зв'язки проявляються як взаємодія між людьми у різних сферах суспільного життя, заснована на відповідних соціальних статусах і ролях [Добреньков, Кравченко 2004] (у межах яких індивіди здійснюють творчу діяльність, реалізують свої духовні і культурні потреби тощо).

Розуміння поняття «інтелектуальна власність» як рівнозначного з поняттям «право інтелектуальної власності» засноване на нормативному підході. Цей підхід виявляється у наступному.

По-перше, на рівні національного законодавства: а) поняття «об'єкт права інтелектуальної власності» позначається формулюваннями «об'єкт інтелектуальної власності» (наприклад, ст. 156 Господарського кодексу України [Господарський кодекс України 2003], ст. 91 Кодексу Законів про Працю України [Кодекс Законів про Працю України 1971], ст. 1 Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» [Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» 1993] та ін.), «об'єкт права інтелектуальної власності» (наприклад, ст. 199, ст. 420 Цивільного кодексу України [Цивільний кодекс України 2003], ст. 4 Митного кодексу України [Митний кодекс України 2012] тощо), а також «об'єкт прав інтелектуальної власності» (наприклад, ст. 155 Господарського кодексу України, ст. 1 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» [Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» 1991] та ін.); б) поняття «правова охорона інтелектуальної власності», «сфера правової охорони інтелектуальної власності» вживається для позначення правової охорони прав на об'єкти права інтелектуальної власності (ст. 1, ст. 4 Закону України «Про авторське право та суміжні права» [Закон України «Про авторське право та суміжні права» 1993], ст. 2 Закону України «Про охорону прав на промислові зразки» [Закон України «Про охорону прав на промислові зразки» 1993] та ін.); в) поняття «право на об'єкти інтелектуальної власності» (наприклад, ст. 1 Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» та ін.) та «право на об'єкти права інтелектуальної власності» (ст. 418 ЦК України, ст. 51-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення [Кодекс України про адміністративні правопорушення 1984] тощо) вживаються як рівнозначні за змістом.

Положення Основного закону вказують на охорону створених об'єктів права інтелектуальної власності, прав на такі об'єкти, а також надають гарантії вільного здійснення творчого, інтелектуального процесу. Зокрема, у Конституції України вказується про «захист інтелектуальної власності, авторських прав, моральних і матеріальних інтересів, що виникають у зв'язку з різними видами інтелектуальної діяльності», а також гарантується право на «результати інтелектуальної, творчої діяльності» (ст. 41, ст. 54). З цього вбачається, що законодавцем виділяється: захист інтелектуальної власності взагалі (як створених об'єктів права інтелектуальної власності) та захист прав і інтересів, які пов'язані із здійсненням певної діяльності, що по суті зводиться до правової охорони відповідних об'єктів та прав на створені об'єкти, а також забезпечення правових гарантій вільного здійснення творчого, інтелектуального процесу. При цьому, нормативне визначення права інтелектуальної власності міститься у ст. 418 Цивільного кодексу України, згідно з якою це поняття розглядається як право особи на результат інтелектуальної, творчої діяльності або на інший об'єкт права інтелектуальної власності, визначений цим Кодексом та іншим законом. Поняття «інтелектуальна власність» та «право інтелектуальної власності» використовуються як рівнозначні також і на рівні підзаконних нормативно-правових актів. Наприклад, в Указі Президента України від 27 квітня 2001 року N 285/2001 «Про заходи щодо охорони інтелектуальної власності в Україні» [Указ Президента України «Про заходи щодо охорони інтелектуальної власності в Україні» 2001] йдеться про «захист інтелектуальної власності», «створення об'єктів інтелектуальної власності», «права на об'єкти інтелектуальної власності»; в Наказі Міністерства освіти і науки України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби Безпеки України, Державної митної служби України, Державної податкової адміністрації України, Міністерства культури і туризму України від 24 листопада 2009 року N 1055/491/753/1120/656/52 «Про затвердження Програми скоординованих дій правоохоронних та контролюючих органів по боротьбі з незаконним виробництвом, розповсюдженням і реалізацією аудіо- і відеопродукції, компакт-дисків, інших об'єктів права інтелектуальної власності та для забезпечення захисту прав УЄФА» [Наказ Міністерства освіти і науки України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби Безпеки України, Державної митної служби України, Державної податкової адміністрації України, Міністерства культури і туризму України «Про затвердження Програми скоординованих дій правоохоронних та контролюючих органів по боротьбі з незаконним виробництвом, розповсюдженням і реалізацією аудіо- і відеопродукції, компакт-

дисків, інших об'єктів права інтелектуальної власності та для забезпечення захисту прав УЄФА» 2009] вказано про «захист прав інтелектуальної власності», «об'єкти права інтелектуальної власності», однак, застосовується також поняття «сфера інтелектуальної власності».

З цього вбачається, що поняття «інтелектуальна власність» та «право інтелектуальної власності» вживаються у законодавстві в однакових значеннях і можуть позначати як об'єкти права інтелектуальної власності, так і права на такі об'єкти.

По-друге, стандартом міжнародного права є розуміння інтелектуальної власності як сукупності прав (майнового та немайнового характеру) [Право інтелектуальної собственности. Лекционный материал 2013], проте, в окремих випадках, це поняття застосовується для позначення об'єктів права інтелектуальної власності. Зокрема, на рівні міжнародного законодавства поняття «інтелектуальна власність» визначено у ст. 2 Конвенції про заснування Всесвітньої Організації Інтелектуальної Власності 1967 року [Конвенція про заснування Всесвітньої Організації Інтелектуальної Власності 1967], згідно з якою інтелектуальна власність включає права, що відносяться до: літературних, художніх і наукових творів, виконавської діяльності артистів, звукозапису, радіо- та телевізійних передач, винаходів у всіх областях людської діяльності, наукових відкриттів, промислових зразків, товарних знаків, знаків обслуговування, фірмових найменувань і комерційних зазначень, захисту проти недобросовісної конкуренції, а також всі інші права, які відносяться до інтелектуальної діяльності у виробничій, науковій, літературній і художній областях. Необхідно відзначити, що вказана дефініція фактично лише перераховує відповідні об'єкти, проте не надає визначення змісту інтелектуальної власності та права інтелектуальної власності [Близнец 1997], тому її не можна назвати вдалою. Водночас, це формулювання вказує на основні аспекти правової охорони інтелектуальної власності, до яких відносяться об'єкти права інтелектуальної власності, а також права на них.

Слід зазначити, що міжнародне законодавство позначає об'єктом правової охорони: 1) конкретні об'єкти права інтелектуальної власності (патенти на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, товарні знаки, знаки обслуговування, фірмові найменування та вказівки про походження чи найменування місця походження, а також припинення недобросовісної конкуренції тощо) (ст. 1 Паризької Конвенції про охорону промислової власності від 20 березня 1883 року [Паризька Конвенція про охорону промислової власності 1883], ст. 1 Договору про патентну кооперацію від 19 червня 1970 року [Договір про патентну кооперацію 1970], ст. 2 Договору про закони щодо товарних знаків від 27.10.1994 року [Договір про закони щодо товарних знаків 1994], ст. 1, ст. 5 Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків від 14 квітня 1891 року [Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків 1891], Гаазька угода про міжнародну реєстрацію промислових зразків (Гаазький акт) від 28.11.1960 року [Гаазька угода про міжнародну реєстрацію промислових зразків (Гаазький акт) 1960], Женевський акт від 02.07.1999 року [Женевський акт 1999], Будапештський договір про міжнародне визнання депонування мікроорганізмів з метою патентної процедури від 28.04.1977 року [Будапештський договір про міжнародне визнання депонування мікроорганізмів з метою патентної процедури 1977]); 2) права на об'єкти права інтелектуальної власності (ст. 1 Бернської Конвенції про охорону літературних і художніх творів [Бернська Конвенція про охорону літературних і художніх творів 1971], ст. 1 Всесвітньої Конвенції про авторське право 1952 року [Всесвітня Конвенція про авторське право 1952], преамбула та ст. 7 Міжнародної конвенції про охорону прав виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення (Римська конвенція) від 26.10.1961 року [Міжнародна конвенція про охорону прав виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення (Римська конвенція) 1961], ст. 2 Конвенції про заснування Всесвітньої Організації Інтелектуальної Власності 1967 року [Конвенція про заснування Всесвітньої Організації Інтелектуальної Власності 1967], преамбула та глава II Договору Всесвітньої організації інтелектуальної власності про виконання і фонограми від 20.12.1996 року [Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про виконання і фонограми

1996], Міжнародна Конвенція з охорони нових сортів рослин від 02 грудня 1961 р., переглянута в м. Женева 10 листопада 1972 р., 23 жовтня 1978 р. та 19 березня 1991 р. [Міжнародна Конвенція з охорони нових сортів рослин 1961]); 3) інтереси (Конвенція про охорону інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення їх фонограм від 29.10.1971 року [Конвенція про охорону інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення їх фонограм 1971]). При цьому, в Угоді про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності [Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності 1994] йдеться про захист прав інтелектуальної власності (у преамбулі), у той же час застосовується термін «інтелектуальна власність» (ст. 1), а такі поняття як «авторське право і суміжні права», «торговельні знаки», «географічні зазначення», «промислові зразки», «топология інтегральних мікросхем», «нерозкрита інформація» визначаються у ст. 1 як категорії інтелектуальної власності. Зміст цих категорій пов'язується із правами на відповідні об'єкти (розділи 1-7 частини II Угоди). Отже, на рівні міжнародного законодавства поняття «інтелектуальна власність» застосовується для позначення як об'єктів права інтелектуальної власності, так і прав на такі об'єкти, а поняття «право інтелектуальної власності» використовується у суб'єктивному значенні.

По-третє, значення вищезгаданих понять на рівні судової практики у кримінальних справах не визначається. Передусім, це пов'язано із латентним характером злочинів у сфері інтелектуальної власності [Гула 2015]. Однак, можливість застосування понять «інтелектуальна власність» та «право інтелектуальної власності» як рівнозначних підтверджується практикою господарських судів, у межах якої: 1) використовуються формулювання «права інтелектуальної власності», «об'єкти права інтелектуальної власності», вказується про «захист права», «ознаки об'єктів права інтелектуальної власності» тощо, проте, також застосовується вираз «інтелектуальна власність» для позначення сфери діяльності, пов'язаної із захистом прав на об'єкти права інтелектуальної власності [Постанова Пленуму Вищого господарського суду України «Про деякі питання практики призначення судових експертиз у справах зі спорів, пов'язаних із захистом права інтелектуальної власності» 2012]; 2) в однаковому розумінні вживаються формулювання «об'єкти інтелектуальної власності», «об'єкти права інтелектуальної власності» [Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про застосування судами норм законодавства у справах про захист авторського права і суміжних прав» 2010], «сфера інтелектуальної власності», «сфера права інтелектуальної власності» [Постанова Пленуму Вищого господарського суду України «Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності» 2012] та ін. Варто також звернути увагу на те, що у межах розгляду справ про адміністративні правопорушення у сфері інтелектуальної власності судом відзначається як про правову охорону прав власника об'єкта права інтелектуальної власності [Судова практика розгляду справ про розкриття банками інформації, яка містить банківську таємницю, щодо юридичних та фізичних осіб 2010], так і конкретного об'єкта [Оглядовий лист Вищого господарського суду України «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти авторського права і суміжних прав (за матеріалами справ, розглянутих у касаційному порядку Вищим господарським судом України» 2005] (останнє, переважно, засновано на підході, закріпленому у міжнародних нормативних документах).

Слід зазначити, що у юридичній літературі наголошується на неоднозначному розумінні терміну «інтелектуальна власність» і різному сприйнятті його значення серед науковців. Йдеться про те, що застосування даного поняття «зазвичай, або ототожнюється з нематеріальними благами (творами, ідеями, інформаційним потенціалом тощо), або взагалі ставиться під сумнів як неправомірне і таке, що вводить в оману». З цих підстав, зазначається про те, що є серйозне протиріччя між необхідністю «об'єктивного вираження» предмета, у відношенні до якого надається правова охорона, і розумінням інтелектуальної власності тільки у якості нематеріального блага [Близнец 2003]. Крім того, вказується про недоречність використання у межах даного поняття формулювання «власність» як такого, що

належить до економічних категорій. Водночас, різниця у тлумаченні і формулюванні цього поняття у національному законодавстві різних країн пояснюється тим, що термін «інтелектуальна власність» має французьке походження, але відображає все ж англійську систему права, де будь-яке майнове право розглядається як право власності, тому термінологічно «майнові права» і «права власності» не розрізняються (property rights). Нематеріальні об'єкти, що є результатом інтелектуальної діяльності, безумовно, являють собою цінність, «майнове право», але не «право власності». Континентальні системи права розрізняють ці категорії (французькою мовою "les biens" та "la propriete"), (німецькою мовою "Das Vermogen" та "Das Eigentum", відповідно). Уявляється, якщо робити точний переклад з англійської, який враховує як смислову, так і філологічну сторону справи, то цю категорію потрібно було б іменувати не інтелектуальною «власністю», а інтелектуальним «майном» [Близнец 1997; Дозорцев 1996]. Тобто особливість різного розуміння і застосування поняття «інтелектуальна власність» пояснюється у літературі його іноземним походженням і протиріччям, закладеним в природі галузі міжнародного приватного права, що виявляється у тому, що: 1) міжнародне приватне право (на відміну від міжнародного публічного) не є всезагальним, «наддержавним»: у кожній країні є своя система джерел міжнародного приватного права, що дозволяє говорити про міжнародне приватне право кожної країни так само, як і про інші галузі внутрішньодержавного права (конституційну, кримінальну, цивільну та ін.); 2) важливе джерело в системі джерел міжнародного приватного права будь-якої країни – міжнародний договір, має міжнародний, а не внутрішньодержавний характер. Таким чином, прослідковується тенденція, за якої наявні терміни національного законодавства різних країн (які є різними в силу мовних, історичних та інших причин) були взяті за основу при позначенні відповідних понять міжнародних договорів. У зв'язку з цим, підкреслюється необхідність визнавати вже існуючу термінологію, що увійшла в широкий вжиток у світовому товаристві, і трансформувати її у внутрішнє законодавство (що і було зроблено з терміном «інтелектуальна власність») [Ковалев 2004].

Висновки. Враховуючи вищенаведене, у науці розуміння понять «інтелектуальна власність» і «право інтелектуальної власності» засновується на двох підходах, що дозволяють розглянути поняття «інтелектуальна власність» як більш широке за змістом (як комплекс суспільних відносин), а також як поняття, рівнозначне з поняттям «право інтелектуальної власності». Однак, з точки зору нормативного підходу, ці поняття є однорідними, тотожними і можуть застосовуватись як рівнозначні.

Література

- Амелина, О. Ю. (2009). Интеллектуальная собственность в условиях формирования хозяйственной системы нового типа: автореф. дисс. на соискание ученой степени канд. экон. наук: специальность – 08.00.01: экономическая теория / Российская экономическая академия им. Г. В. Плеханова. – Москва, 25
- Антонюк, А. С. (2003). Экономическое содержание отношений интеллектуальной собственности на объекты изобретения: диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук: специальность 08.00.01 – экономическая теория / Тамбовский государственный университет имени Г. Р. Державина. – Тамбов, 157 с., 23.
- Ахметов, А. А. (2013). Роль института интеллектуальной собственности в становлении «новой» экономики: диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук: специальность 08.00.01 – экономическая теория / Федеральное государственное образовательное бюджетное учреждение высшего профессионального образования «Финансовый университет при Правительстве Российской Федерации». – Москва, 194
- Бернська Конвенція про охорону літературних і художніх творів від 24.07.1971 року // Офіційний вісник України, 2007, N 75 (15.10.2007), ст. 2809.

- Близнец, И. А. (1997). Конституционно-правовая и международно-правовая защита интеллектуальной собственности: диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук: специальность 12.00.10 – международное право / Российский университет дружбы народов. – Москва, 149
- Близнец, И. А. (2003). Право интеллектуальной собственности в Российской Федерации: теоретико-правовое исследование: диссертация на соискание ученой степени доктора юридических наук: специальность 12.00.01 – теория и история права и государства; история правовых учений / Российская академия государственной службы при Президенте Российской Федерации. – Москва, 381
- Бошно, С. В. (2011). Теория права и государства: учебник / 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Эксмо, 464
- Будапештський договір про міжнародне визнання депонування мікроорганізмів з метою патентної процедури від 28.04.1977 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_039
- Верхолетов, М. А. (2005). Интеллектуальная собственность как теоретико-правовая категория: диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук: специальность 12.00.01 – теория и история права и государства; история учений о праве и государстве / Российская академия государственной службы при Президенте Российской Федерации. – Москва, 174
- Всесвітня Конвенція про авторське право від 06.09.1952 року // Офіційний вісник України, 2006, N 46 (27.11.2006), ст. 3104.
- Гаазька угода про міжнародну реєстрацію промислових зразків (Гаазький акт) від 28.11.1960 року. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_132
- Господарський кодекс України від 16.01.2003 року номер 436-IV // Офіційний вісник України, 2003, N 11 (28.03.2003), ст. 462.
- Гула, Л. Ф. (2017). Заходи виявлення злочинів у сфері інтелектуальної власності, пов'язаних з розповсюдженням контрафактної аудіовізуальної продукції та комп'ютерного програмного забезпечення URL: <http://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/may/2422/vnulpurn201582469.pdf>.
- Добреньков, В. И. & Кравченко, А. И. (2004). Фундаментальная социология: В 15 т. Т. 4: Общество: статика и динамика. – М.: ИНФРА-М, 1120
- Довгань, Г. В. (2008). Становлення та розвиток законодавства України про інтелектуальну власність (історико-правовий аспект): дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук: спеціальність – 12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних і правових вчень / Львівський національний університет імені Івана Франка. – Львів, 222
- Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про виконання і фонограми від 20.12.1996 року (2008). Юридичний вісник України, 03, № 13.
- Договір про закони щодо товарних знаків від 27.10.1994 року (1999). Юридичний вісник України, 02, № 5.
- Договір про патентну кооперацію від 19 червня 1970 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/895_001
- Дозорцев, В. А. (1996). Проблемы интеллектуальной собственности. Отраженности системы исключительных прав // Законодательство в научно-технической сфере в РФ и в странах организации экономического содействия и развития (ОЭСР). – Париж, 68-88
- Еннан, Р. Є., Кулініч, О. О., Мазуренко, С. В. & Романадзе, Л. Д. (2016). Право інтелектуальної власності: навчальний посібник / К.: Алерта, 492
- Женевський акт від 02.07.1999 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_601
- Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 року (2008). Офіційний вісник України, N 93 (15.12.2008), ст. 3103
- Закон України «Про авторське право та суміжні права» від 23.12.1993 року № 3792-XII // Відомості Верховної Ради України, 1994, N 13 (29.03.94), ст. 64
- Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 року № 959-XII // Голос України, 1991, 06, 12.06.91 N 112
- Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» від 15.12.1993 року № 3687-XII // Голос України, 1994, 02, 03.02.94 N 21

- Закон України «Про охорону прав на промислові зразки» від 15.12.1993 року № 3688-XII // Відомості Верховної Ради України, 1994, N 7 (15.02.94), ст. 34
- Ковалев, М. Б. (2004). Международная правовая охрана интеллектуальной собственности: диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук: специальность 12.00.03 – гражданское право; предпринимательское право; семейное право; международное частное право / Государственное образовательное учреждение высшего профессионального образования «Саратовская государственная академия права». – Саратов, 146
- Кодекс Законів про Працю України від 10.12.1971 року // Відомості Верховної Ради УРСР, 1971, додаток до N 50, ст. 375.
- Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 року № 8073-X // Відомості Верховної Ради УРСР, 1984, додаток до N 51, ст. 1122.
- Конвенція про заснування Всесвітньої Організації Інтелектуальної Власності від 14.07.1967 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_169
- Конвенція про охорону інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення їх фонограм від 29.10.1971 року // Бюлетень законодавства і юридичної практики України, 2003, 00, № 3.
- Конституція України від 28.06.1996 року № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України, 1996, N 30 (23.07.96), ст. 141.
- Конституція України. Науково-практичний коментар (2012). Редкол.: В. Я. Тацій (голова редкол.), О. В. Петришин (відп. секретар), Ю. Г. Барабаш та ін.; Нац. акад. прав. наук України. – 2-ге вид., переробл. і допов. – Х.: Право, 1128
- Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків від 14.04.1891 року (2002). Юридичний вісник України, 10, № 43
- Митний кодекс України від 13.03.2012 року № 4495-VI // Голос України, 2012, 04, 21.04.2012 N 73-74
- Міжнародна Конвенція з охорони нових сортів рослин від 02 грудня 1961 р., переглянута в м. Женева 10 листопада 1972 р., 23 жовтня 1978 р. та 19 березня 1991 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/go/995_856
- Міжнародна конвенція про охорону прав виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення (Римська конвенція) від 26.10.1961 року // Бюлетень законодавства і юридичної практики України, 2003, 00, № 3.
- Наказ Міністерства освіти і науки України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби Безпеки України, Державної митної служби України, Державної податкової адміністрації України, Міністерства культури і туризму України «Про затвердження Програми скоординованих дій правоохоронних та контролюючих органів по боротьбі з незаконним виробництвом, розповсюдженням і реалізацією аудіо- і відеопродукції, компакт-дисків, інших об'єктів права інтелектуальної власності та для забезпечення захисту прав УЄФА» від 24 листопада 2009 року N 1055/491/753/1120/656/52 URL: <http://consultant.parus.ua/?doc=061FF13ADD>
- Оглядовий лист Вищого господарського суду України від 06.05.2005 року №01-8/784 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти авторського права і суміжних прав (за матеріалами справ, розглянутих у касаційному порядку Вищим господарським судом України) (2008). Юридичний вісник України, 06, № 25
- Паризька Конвенція про охорону промислової власності від 20.03.1883 року (2002). Юридичний вісник України, 10, № 43
- Постанова Пленуму Верховного Суду України від 04 червня 2010 року N 5 «Про застосування судами норм законодавства у справах про захист авторського права і суміжних прав» (2010). Вісник Верховного Суду України, 00, № 6
- Постанова Пленуму Вищого господарського суду України від 17 жовтня 2012 року N 12 «Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності»(2013). Господарське судочинство. Судова практика у господарських справах, 00, № 1

- Постанова Пленуму Вищого господарського суду України від 23.03.2012 року №5 «Про деякі питання практики призначення судових експертиз у справах зі спорів, пов'язаних із захистом права інтелектуальної власності» (2012). *Юридичний вісник України*, 05, № 20
- Потоцький, М. Ю. (2009). *Правове регулювання інтелектуальної власності в Україні: загальнотеоретичне дослідження: дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук: спеціальність – 12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних і правових вчень* / Інститут права імені князя Володимира Великого Міжрегіональної академії управління персоналом. – Київ, 211
- Причепій, Є. М., Черній, А. М. & Чекаль, Л. А. (2009). *Філософія : підручник - 3-тє вид., стер.* К.: Академвидав, 592
- Рачков П.А. (1981). *Общественные отношения. Вопросы общей теории* / М.: Изд-во Моск. ун-та, 199
- Скакун, О. Ф. (2001). *Теорія держави і права: підручник / Пер. з рос.* – Харків: Консум, 656
- Стовпець, О. (2016). *Інститут інтелектуальної власності в епоху інформації й постмодерну: соціально-філософський ракурс // Схід.* – № 3, 93-100. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Skhid_2016_3_18.
- Судова практика розгляду справ про розкриття банками інформації, яка містить банківську таємницю, щодо юридичних та фізичних осіб. Верховний Суд України; Узагальнення судової практики від 21.12.2009 року (2010). *Вісник Верховного суду України*, № 3 URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/n0003700-09/>
- Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності від 15.04.1994 року (2006). *Українська інвестиційна газета*, 07, № 29
- Указ Президента України «Про заходи щодо охорони інтелектуальної власності в Україні» від 27 квітня 2001 року N 285/2001 (2001). *Урядовий кур'єр*, 05, 05.05.2001 N 79
- Цивільний кодекс України від 16.01.2003 року № 435-IV (2003). *Офіційний вісник України*, N 11 (28.03.2003), ст. 461
- Шишка, Р. Б. (2004). *Охорона прав суб'єктів інтелектуальної власності у цивільному праві України: дисертація на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук: спеціальність 12.00.03 – цивільне право та цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право* / Національний університет внутрішніх справ. – Харків, 469
- Юдин М. С. (2013). *Право интеллектуальной собственности. Лекционный материал // Негосударственное образовательное учреждение высшего профессионального образования «Институт государственного администрирования» - Москва*, 56 URL: <https://iga.ru/sites/default/files/books/pravo-intellektualnoy-sobstvennosti.pdf>
- Dźwigoł, H. (2013). *Zarządzanie przedsiębiorstwem w warunkach XXI wieku*. Gliwice: Wydawnictwo Politechniki Śląskiej. [in Polish].
- Dzwigoł, H., & Wolniak, R. (2018). *Controlling w procesie zarządzania chemicznym przedsiębiorstwem produkcyjnym [Controlling in the management process of a chemical industry production company]*. *Przemysł Chemiczny*, 97(7), 1114–1116. <https://doi.org/10.15199/62.2018.7.15>
- Dzwigoł, H., & Dźwigoł-Barosz, M. (2018). *Scientific Research Methodology in Management Sciences. Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*, 2(25), 424-437. <https://doi.org/10.18371/fcapt.v2i25.136508>
- Dźwigoł, H. (2014). *Menedżerowie przyszłości a zarządzanie strategiczne*. *Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej, Organizacja i Zarządzanie*, 70, 93-104. [in Polish].
- Dźwigoł, H. (2016b). *Modelling of restructuring process*. *Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej, Organizacja i Zarządzanie*, 99, 89-106
- Dźwigoł, H. (2015c). *Założenia do budowy metodyki badawczej*. *Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej, Organizacja i Zarządzanie*, 78, 99-116
- Dźwigoł, H. (2009). *Model restrukturyzacji organizacyjnej przedsiębiorstwa górniczego*. *Organizacja i Zarządzanie: Kwartalnik Naukowy*, 2(6), 25-43. [in Polish].

- Dźwigoł, H. (2015a). *Business Management*. Oxford: Alpha Science International Ltd.
- Dźwigoł, H. (2015b). Warsztat badawczy w naukach o zarządzaniu. *Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej, Organizacja i Zarządzanie*, 83, 133-142.
- Dźwigoł, H. (2016). Menedżer do zadań specjalnych. *Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej, Organizacja i Zarządzanie*, 89, 95-106.
- Dźwigoł, H. (2018). Współczesne procesy badawcze w naukach o zarządzaniu. Uwarunkowania metodyczne i metodologiczne. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN. [in Polish].
- Dźwigoł, H. (2005). Projektowanie modelu organizacyjnego przedsiębiorstwa przyszłości. In J. Pyka (Ed.), *Nowoczesność przemysłu i usług. Współczesne koncepcje i metody zarządzania przedsiębiorstwami* (pp. 239-249). Katowice: Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa
- Dźwigoł, H. (2010). *Podejście systemowe w procesie restrukturyzacji przedsiębiorstwa*. Gliwice: Wydawnictwo Politechniki Śląskiej
- Dźwigoł, H. (2004). Zmiana jako warunek restrukturyzacji przedsiębiorstwa. *Wiadomości Górnicze*, 4, 171-172
- Dźwigoł, H. (2003b). Controlling jako instrument wspomagający zarządzanie przedsiębiorstwem w procesie zmian. *Wiadomości Górnicze*, 11, 488-495.
- Dźwigoł, H. (2003a). Zarządzanie procesami marketingu i sprzedaży. *Organizacja rynku. Wiadomości Górnicze*, 5, 212-215
- Hall, B., Helmers, C., Rogers, M., & Sena, V. (2014). The Choice between Formal and Informal Intellectual Property: A Review. *Journal of Economic Literature* 52(2), 375-423. <https://doi.org/10.1257/jel.52.2.375>.
- Karbownik, A., Dźwigoł, H., & Wodarski, K. (2012). System zarządzania ryzykiem w uczelni wyższej. *Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej, Organizacja i Zarządzanie*, 60, 125-139.
- Marty, F., & Pillot, J. (2012). Intellectual Property Rights, Interoperability and Compulsory Licensing: Merits and Limits of the European approach. *Journal of Innovation Economics & Management*, 9(1), 35-61. <https://doi.org/10.3917/jie.009.0035>.
- Miskiewicz, R. (2018a). Transparency in Knowledge Transfer Processes in an Enterprise. *Przegląd Organizacji*, 8, 10-17
- Miśkiewicz, R. (2018b). The Importance of Knowledge Transfer on the Energy Market. *Polityka Energetyczna*, 21(2), 49-62. <http://dx.doi.org/10.24425/2F122774>
- Miśkiewicz, R. (2018c). Public Transportation and Electromobility in Polish and Community Laws. *Problemy Transportu i Logistyki*, 4(44), 63-71. <https://doi.org/10.18276/ptl.2018.44-07>
- Miskiewicz, R. (2017a). *Organisational Structure in the Process of Integration on the Example of Iron and Steel Industry Enterprises in Poland*. Warsaw: Difin S.A.
- Miskiewicz, R. (2017b). Piony scalone a struktury organizacyjne wybranych przedsiębiorstw hutniczych [Consolidated Divisions and Organizational Structures of Selected Metallurgical Enterprises]. *Zeszyty Naukowe. Organizacja i Zarządzanie*, 108, 285-296. [in Polish].
- Miskiewicz, R. (2017c). Mergers and Acquisitions: Selected Epistemological Aspects. *Economic Herald of the Donbass*, 4(50), 147-153.
- Miskiewicz, R. (2017d). Fuzje i przejęcia przedsiębiorstw hutniczych w gospodarce globalnej [Mergers and Acquisitions of Metallurgical Enterprises in the Global Economy]. *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu*, 76(5), 95-105. [in Polish].
- Miskiewicz, R. (2017e). Knowledge in the Process of Enterprise Acquisition. *Progress in Economic Sciences*, 4, 415-432. <https://doi.org/10.14595/PES/04/029>
- Miskiewicz, R. (2017f). *Knowledge Transfer in Merger and Acquisition Processes in the Metallurgical Industry*. Warsaw: PWN

- Miśkiewicz, R. (2016). Problem oceny struktur organizacyjnych w kontekście ich podobieństwa [Assessing the Problem of Organisational Structures in the Context of Their Similarities]. *Organizacja i Zarządzanie : kwartalnik naukowy*, 1, 83-99
- Miśkiewicz, R. (2012). Zróżnicowanie struktur organizacyjnych ze względu na układ pionów scalonych na przykładzie przedsiębiorstw hutniczych [Diversification of Organizational Structures due to the Layout of Integrated Divisions on the Example of Steel Companies]. *Hutnik, Wiadomości Hutnicze*, 79(10), 760-766. [in Polish]
- Miśkiewicz, R. (2009). Wykorzystanie podobieństwa struktur organizacyjnych w procesie przekształcania organizacji przedsiębiorstw [The Utilization of Organizations Structure Similarity in a Process of Company Organization Transformation Process]. *Zeszyty Naukowe Małopolskiej Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Tarnowie*, 1(12), 77-87
- Miśkiewicz, R. (2007). Taksonomia jako narzędzie ocen struktur organizacyjnych przedsiębiorstw hutniczych [Taxonomic as a Tool in Estimation of Organizational Structures for Metallurgical Companies]. *Hutnik, Wiadomości Hutnicze*, 74(3), 151-154
- Saha, C. N., & Bhattacharya, S. (2011). Intellectual property rights: An overview and implications in pharmaceutical industry. *Journal of advanced pharmaceutical technology & research*, 2(2), 88-93. <https://doi.org/10.4103/2231-4040.82952>
- Zhou, H., Sandner, P. G., Martinelli, S. L., & Block, J. H. (2016). Patents, Trademarks, and Their Complementarity in Venture Capital Funding. *Technovation*, 47, 14-22. <https://doi.org/10.1016/j.technovation.2015.11.005>.

References

- Ahmetov, A. A. (2013). Rol instituta intelektualnoj sobstvennosti v stanovlenii «novoj» ekonomiki: dissertatsiia na soiskanie uchenoj stepeni kandidata ekonomicheskikh nauk: spetsialnost 08.00.01 – ekonomicheskaja teoriia / Federalnoe gosudarstvennoe obrazovatelnoe biudzhethnoe uchrezhdenie vysshego professionalnogo obrazovaniia «Finansovyy universitet pri Pravitelstve Rossijskoj Federatsii». – Moskva, 194
- Amelina, O. Yu. (2009). Intellektualnaia sobstvennost v usloviiah formirovaniia hoziajstvennoj sistemy novogo tipa: avtoref. diss. na soiskanie uchenoj stepeni kand. ekon. nauk: spetsialnost – 08.00.01: ekonomicheskaja teoriia / Rossijskaja ekonomicheskaja akademiia im. G. V. Plehanova. – Moskva, 25
- Antonyuk, A. S. (2003). Ekonomicheskoe soderzhanie otnoshenii intellektualnoj sobstvennosti na obiekty izobretenii: dissertatsiia na soiskanie uchenoj stepeni kandidata ekonomicheskikh nauk: spetsialnost 08.00.01 – ekonomicheskaja teoriia / Tambovskij gosudarstvennyj universitet imeni G. R. Derzhavina. – Tambov, 157 s., 23.
- Bernska Konventsiiia pro ohoronu literaturnykh i hudozhnykh tvoriv vid 24.07.1971 roku // Ofitsiinyj visnyk Ukrainy, 2007, N 75 (15.10.2007), st. 2809.
- Bliznets, I. A. (1997). Konstitucionno-pravovaia i mezhdunarodno-pravovaia zaschita intelektualnoj sobstvennosti: dissertatsiia na soiskanie uchenoj stepeni kandidata iuridicheskikh nauk: spetsialnost 12.00.10 – mezhdunarodnoe pravo / Rossijskij universitet druzhby narodov. – Moskva, 149
- Bliznets, I. A. (2003). Pravo intelektualnoj sobstvennosti v Rossijskoj Federatsii: teoretiko-pravovoe issledovanie: dissertatsiia na soiskanie uchenoj stepeni doktora iuridicheskikh nauk: spetsialnost 12.00.01 – teoriia i istoriia prava i gosudarstva; istoriia pravovykh uchenii / Rossijskaja akademiia gosudarstvennoj sluzhby pri Prezidente Rossijskoj Federatsii. – Moskva, 381
- Boshno, S. V. (2011). Teoriia prava i gosudarstva: uchebnik / 2-e izd. , pererab. i dop. – M.: Eksmo, 464
- Budapeshtskij dogovir pro mizhnarodne vyznannia deponuvannia mikroorganizmiv z metoiu patentnoi protsedury vld 28.04.1977 roku. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_039
- Dobrenkov, V. I., & Kravchenko, A. I. (2004). Fundamentalnaia sotsiologija: V 15 t. T. 4: Obschestvo: statika i dinamika. – M. : INFRA-M, 1120
- Dogovir pro patentnu kooperatsiiu vid 19 chervnia 1970 roku. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/895_001

- Dogovir pro zakony schodo tovarnyh znakiv vid 27.10.1994 roku (1999). Iuridychnij visnyk Ukrainy, 02, № 5.
- Dogovir Vsesvitnoi organizatsii intelektualnoi vlasnosti pro vykonannia i fonogramy vid 20.12.1996 roku (2008). Iuridychnij visnyk Ukrainy, 03, №13.
- Dovgan, G. V. (2008). Stanovlennia ta rozvytok zakonodavstva Ukrainy pro intelektualnu vlasnist (istoryko-pravovyj aspekt): dysertatsiia na zdobuttia naukovogo stupenia kandydata iurydychnykh nauk: spetsialnist – 12.00.01 – teoriia ta istoriia derzhavy i prava; istoriia politychnykh i pravovykh vchen / Lvivskij natsionalnyj universytet imeni Ivana Franka. – Lviv, 222
- Dozortsev, V. A. (1996). Problemy intelektualnoj sobstvennosti. Ot razobshchennosti k sisteme iskluchitelnykh prav // Zakonodatelstvo v nauchno-tehnicheskoy sfere v RF i v stranah organizatsii ekonomicheskogo sodejstviia i razvitiia (OESR). - Parizh, 68-88
- Dźwigoł, H. (2013). Zarządzanie przedsiębiorstwem w warunkach XXI wieku. Gliwice: Wydawnictwo Politechniki Śląskiej. [in Polish].
- Dzwigoł, H., & Wolniak, R. (2018). Controlling w procesie zarządzania chemicznym przedsiębiorstwem produkcyjnym [Controlling in the management process of a chemical industry production company]. *Przemysł Chemiczny*, 97(7), 1114–1116. <https://doi.org/10.15199/62.2018.7.15>
- Dzwigoł, H., & Dźwigoł-Barosz, M. (2018). Scientific Research Methodology in Management Sciences. Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice, 2(25), 424-437. <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v2i25.136508>
- Dźwigoł, H. (2014). Menedżerowie przyszłości a zarządzanie strategiczne. *Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej, Organizacja i Zarządzanie*, 70, 93-104. [in Polish].
- Dźwigoł, H. (2016b). Modelling of restructuring process. *Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej, Organizacja i Zarządzanie*, 99, 89-106
- Dźwigoł, H. (2015c). Założenia do budowy metodyki badawczej. *Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej, Organizacja i Zarządzanie*, 78, 99-116
- Dźwigoł, H. (2009). Model restrukturyzacji organizacyjnej przedsiębiorstwa górniczego. *Organizacja i Zarządzanie: Kwartalnik Naukowy*, 2(6), 25-43. [in Polish].
- Dźwigoł, H. (2015a). *Business Management*. Oxford: Alpha Science International Ltd.
- Dźwigoł, H. (2015b). Warsztat badawczy w naukach o zarządzaniu. *Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej, Organizacja i Zarządzanie*, 83, 133-142.
- Dźwigoł, H. (2016). Menedżer do zadań specjalnych. *Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej, Organizacja i Zarządzanie*, 89, 95-106.
- Dźwigoł, H. (2018). Współczesne procesy badawcze w naukach o zarządzaniu. Uwarunkowania metodyczne i metodologiczne. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN. [in Polish].
- Dźwigoł, H. (2005). Projektowanie modelu organizacyjnego przedsiębiorstwa przyszłości. In J. Pyka (Ed.), *Nowoczesność przemysłu i usług. Współczesne koncepcje i metody zarządzania przedsiębiorstwami* (pp. 239-249). Katowice: Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa
- Dźwigoł, H. (2010). *Podjęcie systemowe w procesie restrukturyzacji przedsiębiorstwa*. Gliwice: Wydawnictwo Politechniki Śląskiej
- Dźwigoł, H. (2004). Zmiana jako warunek restrukturyzacji przedsiębiorstwa. *Wiadomości Górnicze*, 4, 171-172
- Dźwigoł, H. (2003b). Controlling jako instrument wspomagający zarządzanie przedsiębiorstwem w procesie zmian. *Wiadomości Górnicze*, 11, 488-495.
- Dźwigoł, H. (2003a). Zarządzanie procesami marketingu i sprzedaży. *Organizacja rynku*. *Wiadomości Górnicze*, 5, 212-215
- Ennan, R. E., Kulinich, O. O., Mazurenko, S. V., & Romanadze, L. D. (2016). *Pravo intelektualnoi vlasnosti: navchalnij posibnyk / K. : Alerta*, 492

- Gaazka ughoda pro mizhnarodnu reestratsiiu promyslovyh zrazkiv (Gaazkij akt) vid 28.11.1960 roku. Retrieved from: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_132
- Gospodarskij kodeks Ukrainy vid 16.01.2003 roku nomer 436-IV // Ofitsijnyj visnyk Ukrainy, 2003, N 11 (28.03.2003), st. 462.
- Gula, L. F. (2017). Zahody vyjavlennia zlochyniv u sferi intelektualnoi vlasnosti, poviazanyh z rozpovsiudzhenniam kontrafaktnoi audiovizualnoi produktsii ta kompiuternogo programnogo zabezpechennia. Retrieved from: <http://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/may/2422/vnulpurn201582469.pdf>.
- Hall, B., Helmers, C., Rogers, M., & Sena, V. (2014). The Choice between Formal and Informal Intellectual Property: A Review. *Journal of Economic Literature* 52(2), 375–423. <https://doi.org/10.1257/jel.52.2.375>.
- Karbownik, A., Dźwigoł, H., & Wodarski, K. (2012). System zarządzania ryzykiem w uczelni wyższej. *Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej, Organizacja i Zarządzanie*, 60, 125-139.
- Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia vid 07.12.1984 roku № 8073-X // Vidomosti Verhovnoi Rady URSR, 1984, dodatek do N 51, st. 1122.
- Kodeks Zakoniv pro Pratsiu Ukrainy vid 10.12.1971 roku // Vidomosti Verhovnoi Rady URSR, 1971, dodatek do N 50, st. 375.
- Konstytutsiia Ukrainy vid 28.06.1996 roku № 254k/96-VR // Vidomosti Verhovnoi Rady Ukrainy, 1996, N 30 (23.07.96), st. 141.
- Konstytutsiia Ukrainy. Naukovo-praktychnyj komentar (2012). Pedkol.: V. Ya. Tatsij (golova redkol.), O. V. Petryshyn (vidp. sekretar), Yu. G. Barabash ta in. ; Nats. akad. prav. nauk Ukrainy. – 2-ge vyd., pererobl. i dopov. – Kharkiv. : Pravo, 1128
- Konventsiiia pro ohoronu interesiv vyrobnykiv fonogram vid nezakonnogo vidtvorennia ih fonogram vid 29.10.1971 roku // Biuleten zakonodavstva i iurydychnoi praktyky Ukrainy, 2003, 00, № 3.
- Konventsiiia pro zasnovannia Vsesvitnoi Organizatsii Intelektualnoi Vlasnosti vid 14.07.1967 roku. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_169
- Kovalev, M. B. (2004). Mezhdunarodnaia pravovaia ohrana intelektualnoj sobstvennosti: dissertatsiia na soiskanie uchenoj stepeni kandidata iuridicheskikh nauk: spetsialnost 12.00.03 – grazhdanskoe pravo; predprinimatelskoe pravo; semejnoe pravo; mezhdunarodnoe chastnoe pravo / Gosudarstvennoe obrazovatelnoe uchrezhdenie vysshego professionalnogo obrazovaniia «Saratovskaia gosudarstvennaia akademiia prava». – Saratov, 146
- Madridska ughoda pro mizhnarodnu reestratsiiu znakov vid 14.04.1891 roku (2002). Iurydychnyj visnyk Ukrainy, 10, № 43
- Marty, F., & Pillot, J. (2012). Intellectual Property Rights, Interoperability and Compulsory Licensing: Merits and Limits of the European approach. *Journal of Innovation Economics & Management*, 9(1), 35-61. <https://doi.org/10.3917/jie.009.0035>.
- Mytnij kodeks Ukrainy vid 13.03.2012 roku № 4495-VI // Golos Ukrainy, 2012, 04, 21.04.2012 N 73-74
- Miskiewicz, R. (2018a). Transparency in Knowledge Transfer Processes in an Enterprise. *Przegląd Organizacji*, 8, 10-17
- Miskiewicz, R. (2018b). The Importance of Knowledge Transfer on the Energy Market. *Polityka Energetyczna*, 21(2), 49-62. <http://dx.doi.org/10.24425/2F122774>
- Miskiewicz, R. (2018c). Public Transportation and Electromobility in Polish and Community Laws. *Problemy Transportu i Logistyki*, 4(44), 63-71. <https://doi.org/10.18276/ptl.2018.44-07>
- Miskiewicz, R. (2017a). Organisational Structure in the Process of Integration on the Example of Iron and Steel Industry Enterprises in Poland. Warsaw: Difin S.A.
- Miskiewicz, R. (2017b). Piony scalone a struktury organizacyjne wybranych przedsiębiorstw hutniczych [Consolidated Divisions and Organizational Structures of Selected Metallurgical Enterprises]. *Zeszyty Naukowe. Organizacja i Zarządzanie*, 108, 285-296. [in Polish].
- Miskiewicz, R. (2017c). Mergers and Acquisitions: Selected Epistemological Aspects. *Economic Herald of the Donbass*, 4(50), 147-153.

- Miskiewicz, R. (2017d). Fuzje i przejęcia przedsiębiorstw hutniczych w gospodarce globalnej [Mergers and Acquisitions of Metallurgical Enterprises in the Global Economy]. *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu*, 76(5), 95-105. [in Polish].
- Miskiewicz, R. (2017e). Knowledge in the Process of Enterprise Acquisition. *Progress in Economic Sciences*, 4, 415-432. <https://doi.org/10.14595/PES/04/029>
- Miskiewicz, R. (2017f). Knowledge Transfer in Merger and Acquisition Processes in the Metallurgical Industry. Warsaw: PWN
- Miśkiewicz, R. (2016). Problem oceny struktur organizacyjnych w kontekście ich podobieństwa [Assessing the Problem of Organisational Structures in the Context of Their Similarities]. *Organizacja i Zarządzanie : kwartalnik naukowy*, 1, 83-99
- Miśkiewicz, R. (2012). Zróznicowanie struktur organizacyjnych ze względu na układ pionów scalonych na przykładzie przedsiębiorstw hutniczych [Diversification of Organizational Structures due to the Layout of Integrated Divisions on the Example of Steel Companies]. *Hutnik, Wiadomości Hutnicze*, 79(10), 760-766. [in Polish]
- Miśkiewicz, R. (2009). Wykorzystanie podobieństwa struktur organizacyjnych w procesie przekształcania organizacji przedsiębiorstw [The Utilization of Organizations Structure Similarity in a Process of Company Organization Transformation Process]. *Zeszyty Naukowe Małopolskiej Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Tarnowie*, 1(12), 77-87
- Miśkiewicz, R. (2007). Taksonomia jako narzędzie ocen struktur organizacyjnych przedsiębiorstw hutniczych [Taxonomic as a Tool in Estimation of Organizational Structures for Metallurgical Companies]. *Hutnik, Wiadomości Hutnicze*, 74(3), 151-154
- Mizhnarodna konventsiiia pro ohoronu prav vykonavtsiv, vyrobnykiv fonogram i organizatsij movlennia (Rymska konventsiiia) vid 26.10.1961 roku // Biuletyn zakonodavstva i iurydychnoi praktyky Ukrainy, 2003, 00, № 3
- Mizhnarodna Konventsiiia z ohorony novykh sortiv roslyn vid 02 grudnia 1961 r., pereglianuta v m. Zheneva 10 lystopada 1972 r., 23 zhovtnia 1978 r. ta 19 bereznia 1991 r. Retrieved from: http://zakon.rada.gov.ua/go/995_856
- Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy, Ministerstva vnutrishnih sprav Ukrainy, Sluzhby Bezpeky Ukrainy, Derzhavnoi mytnoi sluzhby Ukrainy, Derzhavnoi podatkovoi administratsii Ukrainy, Ministerstva kultury i turyzmu Ukrainy «Pro zatverdzhennia Programy skoordynovanykh dij pravoohoronnykh ta kontroliuiuchih organiv po borotbi z nezakonnym vyrobnytstvom, rozpovsiudzhenniam i realizatsijeu audlo- i videoproduktsii, kompakt-dyskiv, ilnshykh obektiv prava intelektualnoi vlasnosti ta dlia zabezpechennia zahystu prav UEFA» vid 24 lystopada 2009 roku N 1055/491/753/1120/656/52 Retrieved from: <http://consultant.parus.ua/?doc=061FF13ADD>
- Ogliadovy lyst Vyschogo gospodarskogo sudu Ukrainy vid 06.05.2005 roku #01-8/784 «Pro praktyku zastosuvannia gospodarskymy sudamy zakonodavstva pro zahyst prav na obiekty avtorskogo prava i sumizhnykh prav (za materialamy sprav, rozglianutyh u kasatsijnomu poriadku Vyschym gospodarskim sudom Ukrainy) (2008). *lurydychnyj visnyk Ukrainy*, 06, №25
- Paryzka Konventsiiia pro ohoronu promyslovoi vlasnosti vid 20.03.1883 roku (2002). *lurydychnyj visnyk Ukrainy*, 10, № 43
- Postanova Plenumu Verhovnogo Sudu Ukrainy vid 04 chervnia 2010 roku N 5 «Pro zastosuvannia sudamy norm zakonodavstva u spravah pro zahyst avtorskogo prava i sumizhnykh prav» (2010). *Visnyk Verhovnogo Sudu Ukrainy*, 00, № 6
- Postanova Plenumu Vyschogo gospodarskogo sudu Ukrainy vid 17 zhovtnia 2012 roku N 12 «Pro deiaki pytannia praktyky vyrishennia sporiv, poviazanyh iz zahystom prav intelektualnoi vlasnosti» (2013). *Gospodarske sudochynstvo. Sudova praktyka u gospodarskykh spravah*, 00, № 1
- Postanova Plenumu Vyschogo gospodarskogo sudu Ukrainy vid 23.03.2012 roku #5 «Pro deiaki pytannia praktyky pryznachennia sudovykh ekspertyz u spravah zi sporiv, poviazanyh iz zahystom prava intelektualnoi vlasnosti» (2012). *lurydychnyj visnyk Ukrainy*, 05, № 20
- Pototskyj, M. Yu. (2009). Pravove reguliuvannia intelektualnoi vlasnosti v Ukraini: zagalnoteoretychne doslidzhennia: dysertatsiia na zdobuttia naukovoogo stupenia kandydata iurydychnykh nauk: spetsialnist – 12.00.01 – teoriia ta istoriia

- derzhavy i prava; istoriia politychnykh i pravovykh vchen / Instytut prava imeni kniazia Volodymyra Velykogo Mizhregionalnoi akademii upravlinnia personalom. – Kyiv, 211
- Prychepiy, E. M., Chernij, A. M., & Chekaj, L. A. (2009). *Filosofia: pidruchnyk* – 3-te vyd., ster. K.: Akademvydav, 592
- Rachkov, P. A. (1981). *Obschestvennyie otnosheniia. Voprosy obschej teorii* / M.: Izd-vo Mosk. un-ta, 199
- Saha, C. N., & Bhattacharya, S. (2011). Intellectual property rights: An overview and implications in pharmaceutical industry. *Journal of advanced pharmaceutical technology & research*, 2(2), 88–93. <https://doi.org/10.4103/2231-4040.82952>
- Shishka, R. B. (2004). *Ohorona prav subiektiv intelektualnoi vlasnosti u tsyvilnomu pravi Ukrainy: dysertatsiia na zdobuttia naukovogo stupenia doktora iurydychnykh nauk: spetsialnist 12.00.03 – tsyvilne pravo ta tsyvilnj protses; simejne pravo; mizhnarodne pryvatne pravo* / Natsionalnyj universitet vnutrishnih sprav. – Kharkiv, 469
- Skakun, O. F. (2001). *Teoriia derzhavy i prava: pidruchnyk* / Per. z ros. – Kharkiv: Konsum, 656
- Stovpets, O. (2016). *Instytut intelektualnoi vlasnosti v epohu informatsii i postmodernu: sotsialno-filosofskij rakurs* // ShId. – № 3, 93-100. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Skhid_2016_3_18.
- Sudova praktyka rozgliadu sprav pro rozkryttia bankamy informatsii, iaka mistyt bankivsku taiemnytsiu, schodo iurydychnykh ta fizychnykh osib. *Verhovnyj Sud Ukrainy; Uzagalnennia sudovoi praktyky vid 21.12.2009 roku* (2010). *Visnyk Verhovnogo sudu Ukrainy*, № 3 Retrieved from: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/n0003700-09/>
- Tsyvilnyj kodeks Ukrainy vid 16.01.2003 roku № 435-IV (2003). *Ofitsijnij visnyk Ukrainy*, N 11 (28.03.2003), st. 461
- Ugoda pro torgovelni aspekty prav intelektualnoi vlasnosti vid 15.04.1994 roku (2006). *Ukrainska investytsijna gazeta*, 07, № 29
- Ukaz Prezydenta Ukrainy «Pro zahody schodo ohorony intelektualnoi vlasnosti v Ukraini» vid 27 kvitnyi 2001 roku N 285/2001 (2001). *Uriadovyj kurier*, 05, 05.05.2001 N 79
- Verholetov, M. A. (2005). *Intelektualnaia sobstvennost kak teoretiko-pravovaia kategorii: dissertatsiia na soiskanie uchenoj stepeni kandidata iuridicheskikh nauk: spetsialnost 12.00.01 – teoriia i istoriia prava i gosudarstva; istoriia uchenii o prave i gosudarstve* / Rossijskaia akademiia gosudarstvennoj sluzhby pri Prezidente Rossijskoj Federatsii. – Moskva, 174
- Vsesvitnia Konventsiiia pro avtorske pravo vid 06.09.1952 roku // *Ofitsijnij visnyk Ukrainy*, 2006, N 46 (27.11.2006), st. 3104.
- Yudin M. S. (2013). *Pravo intelektualnoj sobstvennosti. Lektsionnyj material* // *Negosudarstvennoe obrazovatelnoe uchrezhdenie vysshego professionalnogo obrazovaniia «Institut gosudarstvennogo administrirovaniia»* – Moskva, 56 Retrieved from: <https://iga.ru/sites/default/files/books/pravo-intellektualnoy-sobstvennosti.pdf>
- Zagalna deklaratsiia prav liudyny vid 10.12.1948 roku (2008). *Ofitsijnij visnyk Ukrainy*, N 93 (15.12.2008), st. 3103
- Zakon Ukrainy «Pro avtorske pravo ta sumizhni prava» vid 23.12.1993 roku № 3792-XII // *Vidomosti Verhovnoi Rady Ukrainy*, 1994, N 13 (29.03.94), st. 64
- Zakon Ukrainy «Pro ohoronu prav na promyslovi zrazky» vid 15.12.1993 roku № 3688-XII // *Vidomosti Verhovnoi Rady Ukrainy*, 1994, N 7 (15.02.94), st. 34
- Zakon Ukrainy «Pro ohoronu prav na vynahody i korysni modeli» vid 15.12.1993 roku №3687-XII // *Golos Ukrainy*, 1994, 02, 03.02.94 N 21
- Zakon Ukrainy «Pro zovnishnoekonomichnu diialnist» vid 16.04.1991 roku № 959-XII // *Golos Ukrainy*, 1991, 06, 12.06.91 N 112
- Zhenevskij akt vid 02.07.1999 roku. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_601
- Zhou, H., Sandner, P. G., Martinelli, S. L., & Block, J. H. (2016). Patents, Trademarks, and Their Complementarity in Venture Capital Funding. *Technovation*, 47, 14–22. <https://doi.org/10.1016/j.technovation.2015.11.005>.

Received: 18.03.2019

Accepted: 27.03.2019

Published: 30.04.2019